

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Nedsættelse af en Kommission til Drøftelse af Hærens og Flaadens fremtidige Ordning.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3117).

Sagen sættes til Forhandling.

J. C. Christensen: Vi har vistnok alle Følelsen af, at vi staar overfor en ny Tid, der vil bryde igennem. Naar det endelige Gennembrud finder Sted, kan vi ikke sige bestemt, men at det vil komme, har vi en sikker Følelse af. Hvad denne nye Tid vil føre med sig, kan vi heller ikke paa Forhaand vide. At adskilligt af det gamle vil blive revet ned og nyt sat i Stedet, er sandsynligt; men det er heller ikke usandsynligt, at adskilligt af det gamle, som allerede er i Færd med at falde eller er faldet, kan komme igen. Det er jo saaledes i Revolutionstider, at meget af det gamle kommer frem paa ny, naar der er gaaet en Tid. Man har jo før set Kroner trille hen ad Gaden og blive samlet op igen, og det samme kan ogsaa ske i vor Tid. Meget andet, som synes at staa for Fald nu, kan saare vel komme op paa ny, om end maaske i en anden Form. De sociale Omvæltninger, som vi dels er Vidne til og dels kan ane, kan føre med sig, at de sociale Tilstande forandres i meget høj Grad, men de kan maaske ogsaa føre med sig, at adskilligt af det gamle kommer igen i en anden Form.

Alt, hvad vi saaledes staar afventende overfor, kan vi ikke sige noget bestemt om; men naar vi kommer til det Spørgsmaal, som her foreligger til Behandling, tror jeg, at de allerfleste vil være enige om, at de nuværende militære Systemer rundt omkring i Landene alle maa ændres og vil blive ændret. Før saa vidt er det rigtigt, hvad der staar i Motiverne til dette Lovforslag, at det nuværende System for vort Vedkommende ikke kan bevares. De nuværende Militærsystemer maa ændres, fordi hele det Grundlag, de hviler paa, har vist sig gennem Krigen at være gaaet fallit, og der vil derfor neppe være noget Land, hvor man ikke vil gaa over til at foretage store Reforme med Hensyn til den militære Ordning, og saadanne vil vi da ogsaa komme til at staa overfor. Det vil ikke være muligt for andre Lande, og derfor heller ikke for os, at opretholde det

bestaaende, og man kan heller ikke hverken her eller andetsteds ønske at opretholde det. Det bestaaende System, som vi nu har levet under i en Aarrække, har nemlig medført uhyre økonomiske og ogsaa personlige Byrder for Folkene, og disse uhyre økonomiske Byrder er nu vokset til en saadan Størrelse, at Folkene ikke vil være i Stand til at bære dem. Ser vi hen til Landene og til Folkene rundt om os og ser, hvor meget de har lidt under Krigen, vil det staa alle klart, at saadanne Byrder kan ikke bæres i Fremtiden, og derfor vil det være nødvendigt at komme til noget nyt paa dette Omraade.

Der er ogsaa under Krigen skabt en Trang til at faa Stridigheder mellem Folkene afgjort paa en anden Maade. Vi er mange rundt om i de civiliserede Samfund, der har ventet paa, at den Trang skulde bryde igennem, saaledes at man virkelig kunde naa frem til, at Stridigheder mellem Folkene afgjordes paa helt anden Maade end ved Vaaben og ved Magt. Nu har ogsaa Statsmændene udtalt sig for, at man maa finde en anden Maade, og Tanken om Folkenes Forbund og om tvungen Voldgift er nu vokset saa stærkt, at den ikke er mere noget Drømmebillede, men er ved at blive til Virkelighed. Ogsaa dette vil muliggøre en Omdannelse af de militære Forhold trindt omkring i Landene.

Men naar man nu spørger, om vi for vort Vedkommende da er klare over, hvilken Ordning vi skal have, maa man sige, at det kan vi umuligt være. Den Militærordning, vi har nu, nemlig Ordningen af 1909, er skabt med den daværende Tilstand for vort Vedkommende var den, at det gjaldt om for vort lille Land, som ligger paa Alfarsej mellem Stormagter, at skabe en Ordning, som paa det klareste konstaterede vor Villie til at holde os neutrale, som paa det klareste viste eventuelle stridende Parter, at vi vilde være neutrale og vilde paatage os de Byrder, som denne Neutralitet maatte føre med sig. Det var Grundsynet for den Ordning, vi fik gennemført i 1909, og den Gang var det nødvendigt for os, at vi udviede vor Hær saaledes, at vi var i Stand til at forsvare vore Kyster og andre Steder, hvor der kunde være Tale om, at Neutraliteten kunde blive udsat for at blive krænket. Det var af samme Grund nødvendigt for os at indrette et Kystbefæstningsanlæg, og endelig var det nødvendigt for